

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Brájler Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hónapra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 206. szám.

Szombat, szeptember 12.

A drágaság ellen.

Nagybecskerek, szeptember 12.

(X) Forduljunk el egy napra a magas politikától s törődjünk egyszer azzal is, ami legalább is annyira érint minden egyes embert, mint a macedon forradalom vagy a bolgár fejedelmek baja. Értjük a piac s az egész élet drágaságát.

Hogy mi okozta ezt az általános drágaságot, melyet minden ember házi budgetje nyög, azt most ne kutassuk. De azt mely szomorúsággal meg kell állapítanunk, hogy meg van s hogy valamiképpen segíteni kell rajta.

Hiszen örvendetes dolog, hogy az exporteurök mostanában oly sűrűn tisztelik meg városunkat s jó áron összevásárolják a csirkét meg a tojást, a vaját meg a gyümölcsöt s minden egyéb jó falatot. Örvendetes ez, mert a termelő biztosan eladja a produktumát s jó árat is ér el. Ámde igazságtalanság, hogy az exporteurök busás haszna miatt egy egész városnak kelljen szenvednie.

Élénken emlékszünk arra, hogy néhány évvel ezelőtt valóságos forradalom keletkezett, mely elsöpréssel fenyegette a kofákat. Nem is egészen ok nélkül, mert ezek a jó asszonyok korán reggel hajnalban jó olcsón megvették a termelőtől a piacra hozandó dolgokat s mire a háziasszony avagy a szakácsnő vásárolni ment, addig már dupla volt az ára mindennek. Akkoriban erősen megrendszabályozták a „csarnok hölgyeit“, de úgy látjuk, hogy eredmény nélkül.

No mert a kofa nélkül is megdrágult az élelmiszerek ára, még pedig többel, mint ezelőtt s még rosszabb viszonyok között. A kofák mellett legalább azzal lehetett érvelni, hogy idevaló családok, akik itt költik el keresményüket, itt fizetnek adót. De azokhoz a tisztelt talián és német urakhoz, kik pénteken és vasárnap felvonulnak piacunkon, csak akkor van szerencsénk, mikor ők csinálnak üzletet.

Tudtunkkal adót nem fizetnek, legalább itt nem, s egyébként sincs haszna a városnak. Egy szóval sem mondjuk azt, hogy pusztítsuk ki az exporteuröket. Sőt örülünk annak, hogy termelőink el tudják adni az áruikat. De ne a közönség rovására. Ezt a kérdést olyan formán lehetne megoldani, hogy csak egy bizonyos időben, mikor a nagyközönség már beszerezte szükségletét, csak akkor vásárolhatna az exporteur.

A piac drágaságánál még jobban érezhető a bus drágulása. A disznóhus kilója azelőtt 56 krajcárba került, ma 70 krajcár az ára. A zsir ára 60-ról 86-ra emelkedett. A borjúhus szintén 70-re szökött 56-ról. A csirkének párja régebben 40 krajcár volt, ma 60, sőt 70 krba kerül. Vagy melyik háziasszony ne emlegetné borzalommal, hogy azelőtt 6 tojást kapott egy „hatoséri“, míg ma csak 9-et adnak két hatosérif. Tehát 50% a drágulás.

Ezt a drágaságot sokáig ki nem bírja a közönség, ha csak egészen le nem akar szokni a husevérsől, hogy azt mint egy elérhetetlen fényűzést átengedje a Rothschildoknak és Vanderbiltooknak.

Nem fejtegetjük bővebben, hogy mit jelent az egy nemzedékre, ha rosszul vagy nem elegendőképpen táplálkozik, hanem ajánljuk ennek a tarthatatlan állapotnak orvoslását a városi képviselőtestület szives figyelmébe.

Iskoláink.

(Felső kereskedelmi iskola.)

II.

Ha igazat is adunk a nagybecskereki felső kereskedelmi iskola jeles igazgatójának Knyaskó Lajosnak, ki a lefolyt év értesítőjében felpanaszolja azt, hogy a nagy közönség még mindig nincs áthatva a kereskedelmi pálya nagy fontosságától, úgy másrészt még sem tagadhatjuk azt, hogy a társadalom igyekszik ezt a mulasztást is lassankint pótolni.

Kitűnik ez a többek között onnét is, hogy a lefolyt iskola évben is az egész vármegyéből keresték fel ezt az elismerten kitűnő tanintézetet, melynek buzgó tanári kara céltudatos működésével

vel meg tudta győzni a közönséget arról, hogy ez iskola a gyakorlati életnek nevel, de emellett szép általános műveltséget nyújt; s hogy elterjedt ez a meggyőződés, évről-évre többen és szivesebben keresik fel a kereskedelmi iskolát.

A mult iskolaévről beszámoló értesítő G r o f Vilmos tanárnak egy terjedelmes cikke „A reklám“ vezeti be, melyben ép oly érdekesen, mint szellemesen elmélkedik a modern kereskedelem nélkülözhetetlen eszközéről. Ez a cikk, melyben a szerző csevegve és nevelve tanít, megérdemli, hogy minden kereskedő elolvassa, ha nem is jár már iskolába.

Ezután az igazgató teszi meg jelentését az 1902-3. iskolai évről. Rámutat azokra az újításokra, melyeket az intézet életbe vágó fontos céljainak megvalósítására életbe léptettek, nevezetesen a társalgási órákra, a laboratoriumi gyakorlatokra, a gyorirási ténfolyamra, az ipartelek és kereskedelmi vállalatok megtekintésére, mely újítások nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy tájuljon az ifjuság látóköre.

A tanulók vallásukra nézve a következő arányszámok szerint oszlanak meg: a róm. kath. vallású növendékek arányszáma 60%; a gör. kel. arányszáma 8%; görög kath. rom. arányszáma 4%; az ágost. evang. 3%; az ev. reform. 4%; az izraelita vallásúak arányszáma 22%.

A növendékek anyanyelvét tekintve, tanuló ifjuságunk nagyobb része, vagyis 60%-a, nem magyar ajku; a magyar anyanyelvűek száma 40%; a németeké 49%; a szerbeké 7%; a románoké pedig 4%.

A tanulók nyelvismerete egészben véve kedvezőnek mondható. Csak magyarul beszél a tanulók 15%-a (15); magyarul és németül beszél a növendékek 52%-a (48); magyarul-szerbül beszél 3% (3); magyarul, németül, szerbül beszél a tanulók 21% (20); magyarul, németül, románul 2% (2); magyarul, németül, szerbül, románul pedig a növendékek 5%-a. A nyelvismereti adatok összevetéséből tehát kitűnik, hogy a tanulók 85%-a a magyar nyelven kívül más nyelveken is ért és beszél.

A növendékek illetőségi helyét tekintve, a tanulók legnagyobb része, vagyis 90%-a torontálmegyei, illetőleg városunkból való.

A növendékek életkorát tekintve, a tanulók 90%-a 15-19 éves; a 20 éves. vagy ezen felüli életkorú tanulók számaránya 10%.

A tanulók előző iskoláját tekintve: a növendékek kivétel nélkül a négy polgári iskolai vagy középiskolai osztály elvégzése után vették föl iskolánkba.

Igen komolyan és behatóan foglalkozik az

A „TORONTÁL“ tárcája.

Modern gyermekek.

A báli hangulat elérte a tetőpontját. A vilamos tulipántokból kékes világítás árad szét az óriási teremben, amely valami tulvilági kísérteties színt ad a tarka jelmezes, forrongó tömegnek. A zene egy francia négyes ütemeit intonálja.

A táncoktól félre, egy sarok divánon, Bajor Izabella cseveg a páncélos, vértés V. Károly német császárral. Az érdekes párt a közelből egy nem kevésbé érdekes pár figyel.

Edmée (18 éves modern költő nőnek öltözve.) Kérem, csak semmi bók, semmi gyerekes udvarlás.

Raymond (25 éves nomád cigánynak öltözve, rettenetesen stilizált jelmezben.) Pedig higgye meg, hogy el vagyok a szó szoros értelmében ragadtatva és mindazt igazán érzem is, amit mondok.

Edmée. Na ezt pedig elég rosszul teszi. — Oh, igen jól tudja, hogy az ilyen szentimentalizmusra nekünk éppenséggel nincs szükségünk. És kérem, ne jöjjön közel hozzám. Ne feledje el, hogy mi csak ma találkozunk legelőször életünkben. Oh, hogyha szüleink tudnák, hogy ezt az ő mai összejövetelüket nem a véletlen, hanem mi magunk készítettük elő. És én részemről szentül

meg vagyok győződve róla, hogy az ismeretségnek kölcsönös szimpátia lesz a következménye.

Raymond. No, egyelőre még semmi következmény sem fejlődött közöttünk. Mind a ketten vizsgáztalanul unatkoznak és ásitoznak, mint a halak, ha kivesszük őket a vízből.

Edmée. Pedig olyan gondosan öltöttem fel a mamát. Magam fésültem, pudereztem, magam sütöttem ki a haját, még egy kis kármint is tettem az arcára és az ajkaira. Az összes családi ékszereinket is mind reá raktam!

Raymond. Nekem is annyi bajlódásom volt papával. Mindent elkövettem, hogy lehetőleg daliás és harcias legyen a megjelenése.

Edmée. Biztosítom önt, hogy mama feltétlenül jó benyomást kell, hogy gyakoroljon egy komoly és megállapodott férfire. Olvasta Byront és tud gitározni. Régen énekelt is, most azonban egy kicsit már disztónál a hangja, hogyha borult az idő.

Raymond. Papa rendes körülmények között nem nagyon szellemes társalgó ugyan, de hallgatását lehet lelki mélységnek is tekinteni.

Edmée. Ah udvarolni és olcsó szellemeskedéseket akármilyen ostoba, éretlen tacsó is tud mondani. Annak ugy sem lehet értéke egy finomlelkű nő szemében.

Raymond. De legalább egy kicsit merésznek kell a férfinak lennie a hölgyek körül és az én papám olyan mondhatatlanul félnék.

Edmée. Hát ez egy kicsit mindenesetre kellemtelen.

Raymond. De gyöngesége már annyira megy, hogy például üzleti ügyeket sem bízhatok reá. A kedvenc foglalkozása az, hogy parafadugóból várakat épít. Annyi ilyen vár van már a villánkban, hogy ha vízözön zudulna a földre, a mi házunk okvetlenül a vizek tetején uszna, mint boldogemlékü Noé apánk hies birkája. Hát nem megindító naivság ez?!

Edmée. Hagyja el! Legalább nem lesz utunkban, hogyha egybekelünk. A mamáért meg én felelek.

Raymond. Csak ne elleneznék a házasságot.

Edmée. Eh! Azt elvégzi majd a kölcsönös szimpátia. Végre is be kell látni, hogy mindketten igen jól választottunk. Önek van akaratereje és ügyessége. Kitartással és egy kis taktikával pedig rendesen célhoz ér az ember. Önek nincs ugyan valami kiváló tudása, a nézeti sem egészen tisztultak, de a tömeget mégis frappirozhatja velük, ha a politikai pályára lép. Az én szememben sokkal többet ér egy olyan férfi, aki okosan, céltudatosan gondolkodik, ha szegény is, mint egy ostoba pénzeszsák. Mert az a szegény, de ügyes ember okvetlenül pénzt fog szerezni, emez pedig elveri a magát. Én alaposan meg-hánytam-vetettem magamban a dolgot és úgy találtam, hogy mi feltétlenül illünk egymáshoz.

Ferencz József keserűviz

az egyedül ismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

(118-117)

igazgató azon bajok és hátrányokkal, melyek a tanulók sajnos tulnyomó számának mód felett gyöngye s meg nem felelő kvalitásából következnek, s mely bajokkal évről-évre mindjobban küzködik az intézet. Majd így folytatja: „E sajnálatos jelenség szülő okát pedig hol találhatók másutt, mint a társadalom beteges felfogásában, mely ellen olyan hiába hangzik el a panasz szó évek hosszú sora óta.

A különböző, de főként a gyakorlati élet-pályák értékének megállapításában megdöbbentően nagy az elfogultság és tájékozatlanság. Beteges tradíció, álszemérem, helytelen szempont irányozzák a társadalom nagy részének fölfogását.

E beteges fölfogás szomorú eredménye az, hogy a szülők ezrei, kik gyakorlati életpályákon szereztek nevüknek becsületet, tisztességet, jólétet és társadalmi állást: gyermekeik számára egyedül boldogító életpályául a diplomás pályákat látják s nem akarják észrevenni, hogy e téren az egészségtelen tulprodukción folytán hányan merülnek el a küzdelemben.

E fölfogás hajtja a tanuló ifjuság tulnyomó részét a tudományos életpályák felé, akár van rá hajlamuk, képességük, akár nincs. S a mikor letörnek, akkor próbálkoznak meg a szakiskolákkal a gyakorlati életpályákkal, melyeken pedig tehetség, szívós kitarítás, erély és munkásság nélkül boldogulni nem lehet.

A nemzet anyagi és szellemi fejlődésének érdekei követelik, hogy a tehetségesebb, önálló munkásságra képes és hivatott ifjuság helyes arány szerint oszljon meg a tudományos és gyakorlati életpályákon.

Keserű igazságok ezek, melyeket nem lehet elégszer ismétetni. Knyaskó igazgató derék dolgot művel, mikor erre a félszeg és tarthatatlan állapotra újból felhívja a közönség figyelmét.

A tanítás eredménye a következő:

1. Megfelelő eredménnyel végezte az iskolai évet az alsó osztályban 17 (51%); a középső osztályban 13 (52%); a felső osztályban 21 (69%); összesen tehát 51 növendék, vagyis a tanulók 58%-a.

A felső osztályra nézve megjegyeztetik, hogy ez osztály 30 növendéke közül az osztályvizsgálatok alkalmával hatan két hónapra, hárman osztályismétlésre utasítottatván, 21-en bocsáttattak írásbeli érettségi vizsgálatra.

2. Javító vizsgálatra utasítottatott az alsó osztályban 13 (40%); a középső osztályban 10 (40%); a felső osztályban 6 (20%); összesen tehát 29 növendék, vagyis a tanulók 33%-a.

3. Osztályismétlésre utasítottatott az alsó osztályban 3 (9%); a középső osztályban 2 (8%); a felső osztályban 3 (11%); így összesen 8 tanuló, tehát a tanulók 9%-a.

A tanári kar buzgón részt vett a társadalmi mozgalmakban: Knyaskó Lajos a „Szabad Lyceum” igazgatója, Perl Mihály, Cseh Elek és Gróf Vilmos többször tartottak felolvasásokat ugy ezen egyesületben, mint az ifjusági egyesületben és egyéb alkalmakkor.

A Deáksegélyező-egyletből 34 tanuló részesült 2100 korona segélyben.

Az iskolai ünnepélyek a múlt évben is a közönség élénk részvétele mellett folytak le.

Az iskolánál a következő tanárok működ-

Raymond. Hátha mi ketten összefogunk, az mégis csak valami!

Edmée. (Bajor Izabellára és V. Károlyra mutatva.) És végre is őket is csak meggyőzik majd összekötöttségük eredményei.

Raymond. Hanem azért még is csak nagyon óvatosan kell elötnünk terveinket említenünk.

Edmée. Helyes, hiszen roppant könnyelműek. Raymond. Valóságos gyermekek. (Nyugtalanul.) És nézze, még mindig nem tudtak összebarátkozni. Izabella mama úgy néz ki, mintha aludni szeretne.

Edmée. Hanem a maga V. Károly is olyan, mintha kartonpapirosból volna kivágva.

Raymond. Legalább érdeklődést tudna kelteni a mamájában a dugó várák iránt.

Edmée. Na olyan hirtelen nem mehet a dolog. Az öregedő emberek rendszeren visszaesnek a kamasz korba. Éppen olyan ügyetlenek lesznek megint.

Raymond. Talán ha megéheznek, a büftben mégis csak összebarátkoznak. Az olyan semleges terület féle. Nem táncolnánk egy tórt szép barátnóm? Az emberek kezdenek ide figyelni. (Eltáncolnak.)

Egy negyed órával később falatozva találják Bajos Izabellát és V. Károlyt. Lord Byronról és dugókról beszélgetnek. A királyné gyöngypártája a jobb fülerre van csuszva és ő felsége V. Károly császár és király a diván alá dugta a sisakját.

Edmée. (Örömmel.) Semmi kétség! A jég meg van törve. Már barátkoznak.

Raymond. A szavuk csupa gyöngédség.

Edmée. Mama lesüti a szemét.

Raymond. Papa is rendkívül élénk.

Edmée. Meg vagyunk mentve! . . . Az öregek flirtelnek!

Jane le da Vandère.

nek: Knyaskó Lajos, igazgató, Cseh Elek, Erdős Béla, Falquet Alajos, Gróf Vilmos, Jeszenszky Nándor, dr. Klein Mór, Magdu Valér, Perl Mihály, dr. Riesz Jakab, Schipper János, Szalay József, Stakits Zsárkó, Urhegyi János.

Cseh Elek igen áttekinthető módon foglalkozik egy önálló cikkben az iskolai versenyek és vitaelőadások érdekes témájával, majd Perl Mihály közöl figyelemreméltó jelentést a vegytani gyakorlatokról.

Az értesítőt az iskola szervezetéről szóló ismertetés és a rendtartási szabályok fejezik be.

A Vöröskereszt közgyűlései.

— szeptember 11.

Legutóbb a Vöröskereszt egyesületnek két torontálmezei fiókegylete tartotta közgyűlését. Az egyik a nagyszentmiklósi fiók, másik a zombolyai. A két közgyűlésről a következőkben számolhatunk be:

A zombolyai fiók.

A Zombolya vidéki vöröskereszt választmány és a zombolyai fiókegylet évi közgyűlésén Viszkidenszky Gusztáv társelnök elnököt, aki meghatározta a társelnököt a Nákó Sándor gróftól és özv. Csekonic Jánosné grófnőt.

A megüresedett diszelnöki tisztségre a közgyűlés osztatlan bizalma gróf Nákó Sándor főrendiházi tagot emelte, a ki a választást elfogadta s kijelentette, hogy nagygyűlési nyomodokain haladva mindenkor örömmel fogja az egyesület emberbaráti ügyét elősegíteni.

Müller János pénztárnok indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a közadakozásból alapítandó leánynevelő zárda költségéhez 200 koronával járul; hasonlóképpen helyesléssel fogadta Rittich Klementina társelnök azon javaslatát is, hogy a zárdaalap, valamint a helybeli szegények javára népnepély rendeztessék. Köszler József jegyző előterjesztette az évi jelentést, mely szerint a fiókegyületnek van 13 alapító és 186 rendes tagja. A pénztárnok pedig bemutatva az 1902. évi számadásokat és az Ormai József és dr. Kassowitz Henrik által megvizsgált mérleget, melyből kiténik, hogy a fiókegyesületi vagyon 3785 kor. 26 f.-t tesz ki és a választmány központi hianyad címén 236 koronát küldött be. Jó tékony célokra kiadott az elnökség 94 kor. 64 f.-t.

Az évi jelentést és a számadásokat a közgyűlés elfogadta, Müller János pénztárnoknak a felmentést megadta és 20 évi hű és buzgó működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Köszönetet mondott a közgyűlés Rittich Klementina társelnöknek is a taggyűjtés körül szerzett érdemeiért. Ezzel a közgyűlés véget ért.

A nagyszentmiklósi fiók.

A nagyszentmiklósi vörös-kereszt fiókegylet rendes évi közgyűlését Pacha István esperes plébános elnöklésével tartotta meg, aki szintén kegyeltes szavakban emlékezett meg gróf Nákó Kálmán és Csekonic Jánosné grófnő elhalálzásáról. Id. Várnay Imre választmányi tag hasonlóképpen fájdalmas szavakban emlékezett meg az elhunytakról. Hetey Kálmán indítványára a megüresedett elnöki széket — gyászának és kegyeltesnek jeléül — egy esztendeig nem töltik be, hanem az ügyek vezetésével Viszkidenszky Gusztáv társelnököt bízták meg. Dr. Tauffer Béla helyettes jegyző bemutatva az 1902. évi jelentést; e szerint a választmányi ügyvezetése alá tartozó fiókegyletek közül beterveztették a múlt évi jelentésüket és számadásaikat: a kiszombori, lovrini, mokri, nagyjécsai, nagykömlői, német- és szerbecsánadi, törökkanizsai és a zombolyai fiókegyletek. A jelentések kivétel nélkül a fiókegyletek vagyonának gyarapodásáról tanuskodnak. Vagyon gyanánt felmutat a múlt év végével: a kiszombori fiókegylet 3946 kor. 19 fillér, a lovrini fiókegylet 4197 kor. 53 fillér, a mokri fiókegylet 2298 kor. 05 fillér, a nagyjécsai fiókegylet 935 kor. 50 fillér, a nagykömlői fiókegylet 587 kor. 51 fillér, a német- és szerbecsánadi fiókegylet 910 kor. 79 fillér, a törökkanizsai fiókegylet 1406 kor. 13 fillér, a zombolyai fiókegylet 6336 kor. 13 fillér és a Zombolya vidéki választmány 4296 kor. 11 fillér. Jótékony célokra fordítottak: a lovrini fiókegylet 280 kor., a német- és szerbecsánadi fiókegylet 105 kor., a törökkanizsai 100 kor., a kiszombori 40 kor., a nagyjécsai 70 kor. és a mokri 60 koronát.

A zombolyai fiókegylet a Zombolyán levő torontálmezei Erzsébet-kórház szegénysorsu üdülő betegeinek 100 kor. és a vidéki választmány 50 koronát osztott ki.

Az évi számadásokat Steingassner Emilné, Beck Jakabné és Czerny Ferenc egyleti tagokból álló bizottság vizsgálta meg és rendben találta, miert is a közgyűlés a pénztárnoknak a felmentést megadta.

A választmányból kilépő tagokat újra megválasztották; új választmányi tag lett dr. Rieder Vilmosné, a nagyjécsai fiókegylet elnöke. A vidéki választmány ügyvezetése alá tartoznak a fent említett fiókegyleteken kívül: a csenei, csókai,

gyertyamosi, nagyszentmiklósi, óbessenyői, perjamosi és nagyikindai fiókegyletek. A zombolyai fiókegylet taglétszáma 4 alapító, 12 huszkoronás, 92 évdijas rendes, összesen 108 tag.

A tisztikar a következő: Társelnök: Viszkidenszky Gusztáv, gondnok és pénztárnok: dr. Ferch Ödön, jegyző: Babics József, helyettes jegyző: dr. Tauffer Béla, orvos: dr. Strosz Ernő. A mokri fiókegylet tisztikara: elnök: Domba Ilona, alelnök és orvos: dr. Kohn Bernát, jegyző: Heim László, pénztárnok: Heim Kristóf. Tagjainak száma 40 rendes tag.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től 1/8-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **Mária nevenapja.** Holnap üli meg a róm. kath. egyház a boldogságos szűznek, Máriának nevenapját. Ezen ünnep annyiban is bír különös fontossággal, a mennyiben e napon üli meg a Máriák legtöbbje neve ünnepét. Mária nevenapját a róm. kath. plébánia templomban holnap illő fényvel fogják megünnepelni.

— **Személyi hir.** Dr. Perisics Zoltán polgármester tegnap este hivatalos ügyben elutazott Nagybecskerekre.

— **A törökbecsei szabadságszobor.** A törökbecsei szabadságszobor holnapi leleplezésén Torontálvármegyét Janó Ágoston alispán fogja képviselni, aki a vármegye közönsége nevében koszorút fog elhelyezni a szoborra. — A törökbecsei szabadságszobor bizottság, a holnapi leleplezési ünnepélyre meghívta a nagybecskereki kaszinó-társulatot is. A kaszinó tegnapi választmányi ülésén szívesen fogadta a meghívást s elhatározta, hogy a kaszinó Knyaskó Lajos választmányi tag elnöklése alatt küldöttséggel képviselteti magát.

— **Uj anyakönyvvezetők.** A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálvármegyében az orlovati anyakönyvi kerületbe Dolencz Gyula községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, a magyar-itebei anyakönyvi kerületbe pedig Reményi Béla községi irnokot anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őket a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Deák Ferenc emlékezete.** Ismeretes, hogy a nagybecskereki kaszinótársulat elhatározta, hogy a haza bölcsének Deák Ferencnek századik születésnapját, mely a jövő hónapban lesz, megünnepeli s az ünnep rendezésére bizottságot küldött ki. A bizottság tegnap este ülést tartott, melyen az ünnepély programját megállapította. E szerint Franz J. L. igazgató elnöki megnyitóját után az ünnepi beszédet dr. Stassik Ferenc fogja mondani, a multkor megalakult dalárda a himnuszt és a szöveget énekli, azonkívül Szász Károly ismert ódáját fogják szavalni. Az ünnepélyt október 18-án délelőtt 11 órakor tartják meg.

— **A megyés püspök Makón.** Dessewffy Sándor esanádi püspök Pacha László titkár kíséretében Szegeden keresztül huzamosabb tartózkodásra Makóra érkezett. A főpapak, ki legutóbb Reichenhallban hosszas kurát használt, legfőbb vágya volt, hogy azt az időt, melyet esőndes visszavonultságban akar eltölteni, makói hívei körében használja fel.

— **A kaszinóból.** A nagybecskereki kaszinótársulat választmánya tegnap este Franz J. L. igazgató elnökle alatt ülést tartott, melyen résztvettek: Alföldy Ede, dr. Annau Ernő, dr. Brájjer Lajos, dr. Grandjean József, Knyaskó Lajos, dr. Stassik Ferenc és dr. Végh Lajos választmányi tagok. Uj tagoknak főlvetették Knáb Ádám mérnököt, Horváth Géza törvényszéki aljegyzőt és ifj. Bauer Pal földbirtokost. Kiléptek Kaszás Géza és dr. Cocron Miklós.

— **Esküvő.** Réczey Gyula ny. máj. főfelügyelő és neje szül. Endrődy Anna, fia Ödön, bankhivatalnok e hó 20-án d. u. 5 órakor tartja esküvőjét az újpesti róm. kath. templomban, Hanzély István m. kir. posta és távirada főtiszt és neje, szül. Stutz Luiza leányával, Irénkével.

— **A muzslyai bucsu.** Holnap Mária nevenapján lesz Muzslyán a bucsu. A bucsu egyházi része d. e. fél 10 órakor istentisztelettel kezdődik a muzslyai róm. kath. templomban. Mise után fölszentelik a templom díszes oltárát és esetleg az új orgonát. Délután 2 órakor

vecsernye lesz, a mely után a fiatalság a község nagykorcsmájába vonul, ahol táncmultság lesz. Délben Sóká Ignác plébános vendégszerető házában az ünnep alkalmából diszebed ad, melyre számosan hivatalosak Nagybecskerekéről is. Egyéb-ként a nagybecskereki község, mint minden évben, az idén is valószínűleg nagy számmal rándul ki holnap a muzslyaiak bucsujára.

Jenovayné-Demkó Margit temetése. Szerbittebéről jelentik: Három templom (rk., gk. és ev. ref.) harangjának mélabus kongása mellett helyezték el örök nyughelyére tegnap délután Jenovayné Demkó Margitot Szerbittebén. Szem nem maradt szárazon, minden szív összeszorult részvételében, fájdalomában. A résztvevő tisztelők sokasága megkönnyezte, két falu apraja-nagyja megsiratta, úgy temették el azt, akit ifjunak és vidámnak, jószívűnek és nemesléleknek ismertek, ki csak jót tett mindenkivel és soha nem bántott senkit. A kiterjedt rokonság bánattól sújtva, a szerető család testben-lelékben megtörve bucsuzott el a legkedvesebbtől, az egyetlenről, kit végtelenül szerettek. Szomorú, nagyon szomorú temetés volt tegnap Szerbittebén. A földes urnót temették el korán, ifjan a földre és a falu népe most árva. A nagy ház, hol lakott, csendes tanya lett. Bánat költözött a boldogság otthonába. Fájdalom váltotta föl a vidámságot. Könnyes szem keresi a hájos, mosolygó arcot. Az igaz részvét, mely tegnap megnyilatkozott, enyhítse a nagy fájdalmat, a mindenható kifürkészhetlen rendelkezésbe való megnyugvás adjon erőt és vigaszt a köztiszteltben álló családnak a bánat és gyász elviseelésére. Szerb- és Magyarittele népek sokasága, nagyszámu ismerősök és rokonság kísérte ki a temetőbe a gyászba borult családtól körülvevett koporsót, melyben az élete teljében letört Jenovay Zoltánné szül. Demkó Belanszky Margit aluszsa immár örök álmát. A gyászoló család népszerűségének, köztiszteltben állóságának és kiterjedtségének a jele az a nagy részvét, mely a személyes megjelenésben, koszoruban és táviratban nyilvánult. A temetésen, melyet Neurohr Károly esperes-plébános celebrált, Rankov Lajos módosi, Moravetz Gyula csávosi plébánosok és Szkiecsák Antal n.-párdányi segédlelkész közreműködésével, a gyászoló Jenovay, Demkó, Daun, Szávic, Schlauch és Rainer család tagjain kívül ott láttuk Csávossy Béla udv. tanácsost, dr. Mihálovich Ödön m. árvaszéki elnököt, Hertelendy Imre főszolgabíró, Bezuk István földbirtokost, dr. Magyar Károlyt, Szávic Sándort, Hertelendy Ferenc és dr. Mihálovich István m. aljegyzőket, Peschina urad. igazgatót, Fendler Károly módosi takarékpénztári igazgatót, a két Ittebe és a szomszédos községek jegyzőit, a Jenovay-család és a környék uradalmainak összes gazdatisztjeit. Gróf Karátsonyi Jenő v. b. t. t., dr. Dellimianus Lajos főispán táviratilag kondoleáltak, kívülök még nagyon sokan szintén táviratban fejezték ki részvétüket. A ravaltalméntelen koszoru vette körül és a sok közül is kivált gróf Karátsonyi Jenőné, született Andrássy Karolina grófnő koszorúja. Sikerkült a a sok közül a következő koszorúk följíratait följegyeznünk:

Az én aranyos kicsi babámnak — Zoltán. Édes leányuknak — Tata, mama. Stepsi és Pala Dezső. Margitnak — Bandi, Pista, Miklós. Felejt-hetetlen testvér és kodinéninek — Malvin, Vici, Kató, Vilmanéni. Felejt-hetetlen Margitnak — Ninanéni. Szeretett kedves Margitkának — Ilona és Jóska. Kedves Margitnak — Posgay-család. Kedves Margitnak — Lemle-család Felejt-hetetlen kedves Margitunknak — Schlauch-család. Felejt-hetetlen Margitunknak — Schütz János és családja. Margit emlékének — Rainer-család. Utolsó üdvözet — Daun-család. Margitnak — dr. Magyar-család. Szeretett Margitjuknak — Hedvig, Gyula. Vidorka. Jenovay Dezső. Rokoni szeretettel — Csávossy Béla. Gróf Karátsonyi Jenőné szül. Andrássy Karolina grófnő. Szeretete és tisztelete jeléül — Joanovits-család. Peschina és Jalsoviczky-család. Deutsch-család. Szerbittebei olvasókör. Bánatunk jeléül — hálás tisztjei. Takarékpénztár — Ittebe. Tisztelete jeléül — Tomisacz tisztikara. Dr. Szánthó.

A közig. tanfolyam segítő-egylete. A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyam-hallgatók „Segítő- és olvasó-egylete” e hó 10-én tartotta alakuló gyűlését. A gyűlésen elnöknek Banschák Ágostot, alelnöknek Veszelyovszky Ferencet, főjegyzőnek Udiczky Istvánt, aljegyzőnek Fux Ernőt és pénztárosnak Frass Károlyt választották meg.

A szüret előtt. Dr. Perisics Zoltán polgármester most a közeledő szüret előtt hirdetésményt bocsátott közzé, a melyben figyelmezteti mindazokat a szőlőtulajdonosokat, a kik bornak, avagy szeszes italoknak kismértékben való eladásával nem foglalkoznak s ilyenképen saját termésü borainak azon mennyisége után, melyet saját házi szükségletük fedezésére szándékoznak fordítani, fogyasztási adó nem terheli őket, a maguknak szükséges bormennyiség megjelölése mellett legkésőbb folyó évi szeptember hó 15-ig a törvényes következmények terhe alatt a városi fogyasztási hivatalnál bejelentésük. A szőlőtulajdonosok

ugyancsak a törvényes következmények terhe alatt figyelmeztetnek, hogy a szüretelés megkezdésének időpontját legalább 48 órával előbb kötelesek a városi fogyasztási hivatalnál bejelenteni.

Bucsu-estély. A nagybecskereki törvényes- és járásbíró és jegyzői kara tegnap este a kaszinó-vendéglőbe lakomára gyűlt össze, melyet Kiss György nagybecskereki törvényszéki jegyző tiszteletére rendeztek abból az alkalomból, hogy albiróvá nevezték ki Tiszalökre. A lakomán több felköszöntővel ünnepelték az új albirót, a ki-nek távozását élénken sajnálják úgy tisztviselő társai, mint jóbarátai és ismerősei.

A szerb egyházi dalárda közgyűlése. A nagybecskereki szerb egyházi dalárda tegnap délután Pánics Daniel városi tanácsos elnöklésével rendes tisztújító közgyűlést tartott. A közgyűlésen a dalárda titkárává egyhangulag Gruncsics Dusánt, pénztárossá Relyics Miklóst, szertárossá pedig Mueczin Györgyöt választották meg.

Házasság. Schneider Ferenc ferenc-falvai gyógyszerész ma esküdt örök hűséget öv. Hornyák Mihályné, szül. Grujeszku Kornéliának. A póigári esküvő d. e. 11 órakor folyt le a nagybecskereki anyakönyvi hivatalban. Az esküvőn tanúk voltak: Nánássy Elemér áll. végrehajtó és Jarubay Andor pénzügyigazgatási tisztviselő.

Uj távirat-lapok. A kereskedelmi minisztérium közzé teszi, hogy a táviratok feladására új távirat-lapokat bocsát ki, melyeket a postakürt, a villám és a magyar koronából kombinált viznyomású jelvényekkel látják el. A most használt távirat-lapokból meglévő készletet az elárusító posta- és távirat-hivatalok által, csillag alakú átlukasztóval, vagy a hivatalok bélyegző-nyomataival látják el. Felhívja ennél fogva a közönséget, hogy a viznyomással ellátott lapok kiadásáig olyan távirat-lapokat, melyek vagy átlukasztva, vagy hivatalos bélyegzővel ellátva nincsenek, ne fogadjon el. A ki-nek pedig valamelyik posta- és távirat-(távbeszélő) hivatalnál előre vásárolt s jelzéssel el nem látott távirat-lapok volnának birtokában, azokat a fenemített átlukasztással vagy betűzővel való ellátás végett valamelyik posta-távirda hivatalnál folyó évi november hó 1-ig mutassa be.

Kirándulás a Tátrába a zsolnai iparkiallítás és a Rákóczi-kiállítás meglátogatásával. A m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesítés szerint a Tátravidék meglátogatásának megkönnyítése céljából Budapestre Poprádfelkára és vissza szülő a gyorsvonatok igénybevételére is érvényes kedvezményes áru menettéri jegyek adatként ki, melyeknek ára az I. osztályban 48 és a II. osztályban 32 korona. Ezen jegyekkel az utazás Zsolnán és Kassán át is történhetik és mindezen állomásokon egy-egy napra megszakítható és így a Tátrába utazó közönségnek is alkalma nyílik a zsolnai iparkiallítás és a kassai Rákóczi-kiállítás meglátogatására. Együttal figyelmeztetik az utazó-közönséget, hogy idegen-forgalmi és utazási vállalat és vidéki fiókrodái 55 koronáért szelvényfüzeteket bocsátanak a közönség rendelkezésére, a melyek Csorbárol Csorbátóra fogaskerekű vasutra, onnét Új-Tátrafüredre, Barlangigetre, Szepes-Bélára kocsijáratra és Szepes-Béláról Poprád-Felkára vasuti utazásra, valamint a bélai csepkőbarlangba való belépésre s végül ezen három napra terjedő kirándulás alatt kényelmes ellátásra és elszállásolásra jogosítanak, továbbá 30 korona áron oly jegyfüzeteket, melyekkel Szepesbéláról a Magura hegységnek át Dunajecre tutajkirándulásban lehet résztvenni és végül 9 kor. 25 fillér áron oly szelvényfüzeteket, melyekkel a kassai Rákóczi ereklye-kiállítást látogatók részére Kassán a Schalkház szállóban egy napi elszállásolás és ellátás nyújtatik. Minden egyéb felvilágosítást készséggel megad a magyar kir. államvasutak központi menetjegyirodája (Budapest, IV., Vigadó tér 1.)

Mit igyunk? Oly gyakori e kérdés a melegebb évszakokban, mikor a nap tulságos hősege bénítóan és tikkasztóan hat reánk és az utcák pora gégenket kiszáritja. Hogy a sör és tiszta bor semmiképpen sem alkalmas arra, hogy a fáradságot enyhítse és az embert felfrissítse, már régen tudjuk, sőt a népszerű „fröcsök” sem igen alkalmas erre. Mert nem minden ásványvíz élénkíti és frissíti fel az embert a nélkül, hogy más irányban más szerve károsan ne hasson. A szikvíz ivása, helyesen, már idejét multa. Helyesen, mert a különféle kiténő ásványvizek mai nevetéses olcsósága mellett tényleg nem célszerű mesterséges szénsavval telített kutvizért, mely legjobb esetben is csak a pillanatnyi szomjúságot enyhíti, egészségileg azonban teljesen közömbös, ugyanannyit fizetni mint amazokért. Ha valakinek ez irányban tanácsra van szüksége, annak rohitschi „Tempel-forrás” vizét lehet mint legjobb és legegészségesebb üdítő italt ajánlani. Fiatal, savanykás bor „Tempel-forrás”-sal valósággal élvezet és imyig itható az gyümölcsnedvvel és tejjel is. Mindenkor rendkívül kellemesen csipős ízű, élénkíti és felfrissíti az egész testet és étvágyat gerjeszt. A „Tempel-forrást” minden kereskedésben és vendéglőben kaphatni.

Gépészek vizsgálja. A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvároitt szervezett bizottság által 1903. évi szeptember hó 28-án reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelő-höz Temesvár (Józsefváros, Hunyady-ut 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napokban nyújtandók be.

Vasuti díjzabási tanfolyam. A magy. kir. államvasutak és az illetékes székesfővárosi kereskedelmi testületek támogatásával létesített díjzabási tanfolyam a folyó tanévben immár nyolcadszor megnyílik. A tanfolyam hivatal van kereskedőknek alkalmat nyújtani, hogy a vasuti árufuvarozási ügyfelekhez szükséges fontosabb tudnivalókat rövid idő alatt gyakorlatilag elsajátítsák. A hét év alatt elért eredmények, melyekről a budapesti kereskedelmi akadémia évi jelentései is beszámolnak, remélni engedik, hogy ezt a hézagpótló intézményt az illetékes körök saját érdekében az idén is fel fogják karolni. Az előadásokkal ezutal is Gonda József, a kereskedelemügyi m. kir. minisztériumhoz berendelt államvasuti ellenőr október-március hónapokban hetenkénti két esteli órában fogja tartani a kereskedelmi akadémian. A beiratások hétköznapokon délután 5-8 óra között történnek a „Magyar vasuti és hajózási klub” könyvtári helyiségében (VI. Andrássy-ut 69.)

Az anyakönyvi hivatalból. A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legujabban a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Risztics György, gk. kereskedő és Risztics Katalin gk. — Lázics Sándor, gk. napszámos és Prokin Zsófia gk. — Herczeg Mihály, rk. napszámos és Kocsis Anna rk. — Simon Antal, rk. földműves és Hajdu Anna rk. — Kirtyánszky Milos, gk. napszámos és Bekerin Perszida gk.

Szülöttek: Dimitrievics Milorád, gk. kereskedő, leánya. — Poprian Tivadar, gk. földműves, fia. — Martinov Dusán, gk. napszámos, fia. — Jung József, rk. kőműves, fia. — Feketics Imre Ferenc, rk. kőműves, leánya. — Turi Imre, rk. földműves, leánya. — Jágel Ferenc, rk. kőműves, fia. — Csordanov Iván, gk. napszámos, leánya. — Sztanul Szvetozár, gk. szücs, leánya. — Nikin Szilárd, gk. napszámos, fia. — Gyarmathy Mihály, rk. napszámos, fia. — Wolner Mátyás, rk. napszámos, fia. — Nedelko János, rk. ács, leánya. — Czveity Milán, gk. napszámos, leánya. — Molnár István, rk. kőműves, leánya. — Gyukity Milán, gk. szabó, fia. — Kocsis István, rk. napszámos, fia. — Szergó Mátyás, napszámos, leánya. — Greizinger Ferenc Márton, rk. járásbírósi irnok, leánya. — Veréb István, ág. ev. megyei díjnok, fia. — Gruin István, gk. földműves, fia. — Hieber Rezső, ág. ev. szikvizgyáros, fia. — Barna József, rk. napszámos, fia. — Ninkov Vitályos, gk. napszámos, leánya.

Halálozások: Iszakovics Szvetozárné, szül. Vászity Lujza, gk. 31 éves, tüdővész. — Purkov Simonné, szül. Ignátov Sarolta, gk. 40 éves, tüdővész. — Hoffmann Józsefné, szül. Sahubert Anna, rk. 58 éves, agyvérömleny. — Hegyközi József, rk. 5 hónapos, bélhurut. — Gyukity Vidoszáva, gk. 15 hónapos, tüdőlob. — Müller Mihály, rk. 41 éves kir. tanfelügyelői tolnok, szövetközi májlob. — Czveity Györgyike, gk. 4 hónapos, göresök. — Raczkov Manó, gk. 45 éves földműves, tüdővész. — Martinov Daniel, gk. 70 éves napszámos, gutaütés. — Gyarmathy Károly, rk. 10 napos, életgyenge. — Marosán Péter, gk. 48 éves napszámos, idült bélhurut. — Özv. Ferenczi Pálné, szül. Wanderer Mária, rk. 66 éves, billentyük elégtelensége. — Özv. Csáby Pálné, szül. Schmidt Mária, rk. 59 éves, has-hártyarák. — Nagy Anna, rk. 6 éves, bélhurut. — Tabacszy Pálné, szül. Vorgics Sarolta, gk. 67 éves, aggkór. — Gardinovácski Miklósné, szül. Radovancev Lyubica, gk. 28 éves, elvérzés szü-lés után. — Özv. Pajtásev Lázárné, szül. Blaskalin Nela, gk. 44 éves, téboly. — Gaál Pálné, szül. Bujdosó Mária, rk. 48 éves, gyomorfekély. — Vászits Vjera, gk. 19 hónapos, bélhurut. — Porkonai István, rk. 2 hónapos, bélhurut. — Birovlyev Milánné, szül. Momirov Miléva, gk. 24 éves, tüdővész. — Lukinics Pál, rk. 69 éves, napszámos, tüdőlegdag. — Özv. Fiedler Antalné, szül. Damian Zsuzsanna, rk. 60 éves, tüdővész. — Barna József, rk. 4 napos, életgyenge. — Váci Ilona, rk. 1 hónapos, bélhurut.

Mérsékelt áru vasuti menetjegyek a budapesti gépkiallításra. A temesvári kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter a budapesti m. kir. technológiai iparmuzeumban rendezett állandó gépkiallítás meglátogatás céljából a Budapestre és vissza való utazáshoz mérsékelt áru menetjegyeket engedélyezett. A kedvezményt iparosok és tanoncok, beleértve az önállóan valamely iparral foglalkozó, vagy iparossegédek gyanánt alkalmazott nőket (az iparosok nejjeinek és hozzátartozóinak kizárásával) vehetik igénybe, ha legalább tíz főből álló szakcsoportban jelentkeznek. A mérsékelt áru jegyek váltására jogosító iparigazolványok temes-, torontál- és krassó-szörény megyei iparosok részére a

temesvári kereskedelmi és iparkamarától kérendők. Ily igazolvány alapján személy- és vegyes-vonatokon egész III. oszt. jeggyel II. osztályon, fél III. osztályú jeggyel pedig a III. osztályon lehet utazni.

Csodálatos azon eredmény, melyet a t. hölgyek a Balassa-féle valódi angol ugorkatej használatával értek el. Néhány nap után eltűnt az arcbrórról szeplőt, pattanást és egyéb bőrbajot, kisimítja a ráncokat és redőket, az arcbrórt üdévé, finommá varázsolja. A párisi és bécsi kiállításokon kitüntetett szer, mely rövidesen nálunk is mint Angolországban az összes szépségápoló eszköze kizsorigja. Egy üveg ára 2 korona, hozzávaló valódi angol ugorkaszappan 1 korona és powder 1 kor. 20 fill és 2 korona. Postán küldi Balassa K. gyógyszerésztára Temesvár. Kapható minden gyógyszerárban. (3)

Színház

* „Fifin“. Nagy és érdekes újdonságra készül a színház énekes személyzete. Dr. Schimmer Aurélné a „Magyar Színház“-ban pártalan sikert aratott eredeti operettje a „Fifin“ kerül kedden bemutatóra a városi színházban, a címszerepben Lányi Edithel. Az operettből, melynek melódiait a katona és cigányzenekarok az országban szelvény-hosszában játszik, a próbákat Balla K. igazgató személyesen vezeti. Hálás és hatásos szerepeket játszanak még e kacagató és mulatságos operettben Lévy Margit, Kantay T., Áldory László, Czákó Vilmos, Tihanyi Mihály, Radnay Zsuzsika és Peterdy Etus.

* **Az első délutáni előadás.** Vasárnap délután 3¹/₂ órakor fél helyárral „A méltóságos eszmadia“ énekes bohózat kerül műsorra.

Közgazdaság.

□ **A nem-okleveles gazdatisztek ügye.** A Nem-okleveles Gazdatisztek Országos Egyesülete tudatja Magyarországon összes nem-okleveles gazdatisztekkel, hogy a földmívelésügyi miniszter 1903. évi 58.050. szám alatt az egyesület alapszabályait helybenhagyta; ezzel kapcsolatosan felkéri — lapunk útján — a kartársakat, hogy a nem-okleveles gazdatisztekre nézve följeltesse mostohán rendelkező 1900. évi XXVII. t.-c. hiányainak kiépítésére vonatkozó szigorúan a törvény keretein belül folytatni szándékolt működésében segítségére legyenek, nehogy a nem-okleveles gazdatisztek testülete legközelebb már (a törvényben jelzett 1906. évben) teljes elzúllásnak induljon. Szükséges tehát, hogy a kartársak saját, életbevágóan fontos érdekük miatt lépjenek érintkezésbe az országos egyesülettel, illetőleg haladéktalanul sorkozzanak annak zászlaja alá. Minden a tárgyra vonatkozó felvilágosítást megad a Nem-okleveles Gazdatisztek Országos Egyesületének igazgatóság (Budapest, VII., Baross-tér 14.)

Nyilttér.*

Mindenütt kapható

Szaga Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,
a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(68/I—32.25)

Rohitschi étvágyat gerjeszt, —
templom- elősegíti az emésztést és
forrás szabályozza az anyagcserét.

(701/c—1.1)

* Az e rovat alatti közölkéskért nem vállal felelősséget a szerk.

TÁVIRATOK.

A válság.

Szünet a válságban.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A válságban ma is szélcsend uralkodott. A szabadelpvűpárt helyiségei meglehetősen üresek s a miniszterek sem látogatják, úgy hogy még a klub-élet sem nyújt táplálékot a kombinációknak. Egyedül Gorove László képviselőnek a pártértekezlet összehívására vonatkozó indítványa képezi az élénkebb beszéd tárgyát. Az indítvány sorsáról azonban Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök visszatérteig semmi bizonyosat nem tudni.

A miniszterelnök ö szeszőlalkozása.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Bud. Tud. megcáfolja a Hazánkban azt a hírt, mintha a legutóbbi minisztertanácson Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök és a miniszterek között éles összeütközés támadt volna a miniszterelnöknek a politikai helyzetre vonatkozó előterjesztése fölött.

A király és a válság.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ ered. táv.) Politikai körökben a legkülönbözőbb hírek vannak elterjedve a király visszaérkeztről a válság alatt. Sokan azt mondják, hogy a király, míg a helyzet nem tisztul, egyáltalán nem jön Budapestre. Bécsi híresztelések szerint pedig a király mindaddig nem tesz lépéseket a válság ügyében, míg az orosz cár látogatása véget nem ér. A hangadó politikusok azonban határozottan állítják hogy a királynak eltökélt szándéka, hogy 20-án visszatér Budapestre, hogy a válságot éppen az orosz cár látogatása előtt, mely a Balkán-kérdéssel függ össze, dűlőre vigye.

A király a galíciai hadgyakorlatokon.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ ered. távirata.) Lembergől táviratozzák: Lemberg városa nagyban készül a galíciai hadgyakorlatokra érkező király fogadására. A várost földszitlik s az ünnepi fogadás előkészületeit már be is fejezték.

Aponyi a hazaszeretetről.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ ered. táv.) Az interparlamentáris konferencia Budapesten időző tagjainak tiszteletére a Park-klubban adott tegnapi ebédén Aponyi Albert gróf a hazaszeretetről oly lángoló és gyújtó beszédet mondott, hogy a beszéd hatása alatt a külföldi nők Aponyihoz ferközve, ruháját csókolták. Általában a beszéd frenetikus hatást keltett és a külföldi vendégek lelkesen ünnepelték Aponyit.

Savoyai Jenő emlékezete.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ ered. táv.) Mint Zentáról jelentik, a zentai csata tegnapi évfordulója alkalmából a győző Savoyai Jenő herceg emlékeztére Zenta városa szép ünnepet rendezett. Dél-eltárom. kath. templomban hálaadó isteni tisztelet volt, a melyen részt vettek a hatóságok és különböző testületek. Délben a Jenő-szigeten ünnepi ebéd volt, délután pedig különböző mulatságok. Az ünnepen a lönyékről is számosan vettek részt.

A Párisi Áruház katasztrófája.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ eredeti táv.) A leégett Párisi Áruházban ma rátaláltak az eltűnt Reichner Simon holttestére. Reichner, a kiról a szemtanúk állították, hogy látták az egyik égő szobában futkosni, csakugyan bennégett. Konstatálták, hogy a szerencsétlen előbb megfuladt s csak azután égett össze. A munkások három hétig jártak a megégett ember fölött, kinek a holttestét a törmelék el-

takarták s csak ma, a törmelék el-takarításánál akadtak rá.

A háboru réme.

Budapest, szept. 12. (A „Torontál“ ered. távirata.) Bécsből táviratozzák: A külügyminiszteriumból jelentik, hogy a külföldről érkező hírek megegyeznek abban, hogy az összes nagyhatalmak meggyőződtek arról, hogy a Balkán-félszigeten a helyzet olyan veszedelmesre fordult, hogy a beavatkozás nem kerülhető el s így a háboru már legközelebbre várható.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. szeptember 12.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	7.35	7.50	80	7.65
Pestvidéki uj	76	7.25	7.40	80	7.55
Bánsági uj	76	7.30	7.45	80	0.—
Bácskai uj	76	7.40	7.55	80	0.—
Rozs	uj	elsőrendű	70—75	6.10	6.20
		másrendű	—	6.—	6.10
Árpa		takarmány	60—62	5.50	5.70
		égetni való	62—64	5.40	5.50
		sőrfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Zab		—	39—41	5.50	5.65
Tengeri ő	bánsági	—	—	6.20	6.35
	másnemű	—	—	6.35	6.45

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 12. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kissé emelkedtek Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.52
Buza (áprilisra 1904.)	7.73
Tengeri (májusra 1904.)	5.50
Zab (októberre)	5.50
Rozs (októberre)	6.25

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Femesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagyikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

HIRDETÉSEK

FELVÉTELEK A

„TORONTÁL“

KIADÓHIVATALÁBAN.

**Logkedveltebb, legtökéletesebb
apertisztító és szépítő szerek:**

KRIEGER-féle -CRÉME 2 kor. -PUDER -SZAPPAN

Fürraktár:
KORONA GYÓGYSZERTÁR
BUDAPEST, CALVIN-TÉL.
Törvényesen védve.

ELSŐ MAGYAR Gazdasági GÉPGYÁR
részevnytársulat
Budapest, VI. Váci-ut 19.
2500 gősszépítő-100 000
kWh. Kisobb g. gép Usamben.
Működésrendezésre
KÜLÖN SZAKOSZTÁLY.
Kiváratra árjegyzéket ingyen és
bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Elsőrangú kőnes hévízi gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdőkkel,
pompás ásványvíz-aszodákkal,
kő- és kádfürdőkkel.
200 kényelmes lakosztállyal.
Prospektus kíváratra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szüosmester,
udvari szállító
Budapest, VI., Ó-utca 44.
Szörmeáruil az egész
világon elterjedtek és
elsőrangusok.

GUMMI
és
HALHÓLYAG
tuzatja 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
feljebb, a világ legjobbjai, titok-
tartás mellett, utánvétellel, vagy
a pénz előzetes beküldése után
küldi e szakma
legelső rangu
cégje:
REIF J.
specialista. Bécs,
Brandstätte 3.
Árjegyzék
ingyen

Modern
BUTOR.
Órídai választék
háló-, ebéd-, ezal- és
url-ozob-butarkban.
Kialkib elnt kárkál
NEMES és LENGYEL
butoriparoseknál
BUDAPEST,
IV., Kecskeméti-utca 6. sz. 3.

CZIMEK bármely országból és
szakmából, ajánlatok sőt-
küldése és üz. Uszokottitások lé-
tesítése céljából (postadíj jótállással)
ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Czimirodájában
Budapest, V., Mádor-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

OSAN
A torok, tüdő,
száj és fogak
legjobb védője az
Felülmujja az eddig ismert összes fogszerket.
OSAN-szájvíz-eszencia 88 kr., OSAN-togpor 44 kr.
Czerny-féle keleti a legjobb és legkedveltebb
ROZSATEJ szepítő-szer
üvege 1 frt. Ehhez
balzsamozappan 30 kr.
Fritsch Ferd.-féle Napraforgó-szappan 50 és 35 kr.
a legjobb és legpégszázagesebb
Sanningene hajfestő-szer sötétszöke,
barna és fekete. Ára frt 2.50
Prospektust ingyen és bérmentve küld:
Czerny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Kittentve London, Paris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktaron gyógyárakban, Hlatszertárakban stb.

ROSER
TANINTÉZET
Budapest, VI., Aradi-utca 10.
ALAPITVOTT 1853.
Nyitvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. — Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. —
Nevelő intézetus benulakó növendékek
részére. Bizonyítványai államérvényes-
sek és az egyéves önkéntességre jog-
sítanak. — Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató.

INTERNATIONAL SZÖRVESZTŐ
nehányzori használat után az arcáról és
kééről a szört eltávolítja. Egy tégely 6 K.
Fürraktár: Dr Kovács Ernő Gyógyszertára
Budapest, Gyár-utca 17.
Megjelent „Toilette-titkok” ingyen.

MI helybellek BUDAPESTEN a
NEW-YORK
KÁVÉHÁZBAN
(Erzsébet-körút 8-11. szám)
találkozunk.

SANTALEGGER
Fiatl embereknek orvosilag ajánlott szer. Ára 3 korona.
NADOR GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VI., Váci-körút 17.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.
300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
level-kölcsönöket, melyek után
teljes készpénzfizetéssel: 2 1/2-3% levonással:
50 évre a tőke évi 5.50%-a 50 évre a tőke évi 5.200%-a
30 1/2 : : : 6.50%-a 34 : : : 6.0%-a
25 : : : 8.0%-a 25 : : : 7.0%-a
15 : : : 9.00%-a 15 : : : 8.40%-a
fizetendő járadékul a törlesztéssel együtt.
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

LEOPOLD GYULA
Saját értékekben hirdessen
Árjegyzék ingyen küld
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54

LE DÉLICE
LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Új kézi zálogkölcson-üzlet!

A „Közgazdasági bank mint részvénytársaság”
Nagybecskerekén, összes üzletágainak fenntartása mellett,
folyó hó 15-én iparhatóságilag engedélyezett
kézi zálogkölcson-üzletet

nyit. Kamatlab évnegyedenként költséggel együtt 3%.

Postai megbizások is elfogadtatnak

(729-2.2) Az igazgatóság.

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés feles-
leges, a dohányzó egy
szer veszi és többé
mást nem szíhat.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x21

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerzeshet bárki
becsületesen uton. (Mellékesretekép is.)
Bővebb felvilágosítást következő címen
kell kérni:
„Reell 72”
Annoncen-Abteilung des „Merkur”
Stuttgart, Bergstrasse

(518-5237)

24261/I. szám. Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetmény.

Kizárólag alvincz—nagyseben—nagyseben
—fogarasi—olthid—vöröstoronyi és nagyseben—
nagydisznódi összesen 197 kilométer hosszú
vonalain használatban levő összes szolgálati órák-
nak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven
át jó karban tartása, javítása és szabályozása
iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minélfogva
felhívjuk a pályázni kívánó és iparendélylyel
bíró órákat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott
és „Ajánlat a pályáórák jókarban tartására
24261/1903. szhoz” feliratu, boritékb: zárt ajánla-
taikat lepecsételve f. évi október hó 13-án
déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi
üzletvezetőségének általános igazgatási (I.) osztályá-
nál nyujtsák be.

Bánatpézn fejében 100 kor., azaz száz korona
kézpénzben vagy állami letétekre alkalmas érték-
papirokbán legkésőbb f. évi október hó 12-ének
déli 12 órájáig alulírott üzletvezetőség gyűjtő-
pénztáránál Aradon leteendő.

A szerződési feltételek alulirt üzletvezetőség
I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt meg-
tekinthetők, illetve kíváratra postán megküldet-
nek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy
azokat ismerik és egész terjedelmükben kötele-
zőknek elfogadják.

A pályáórási székhely Nagy-Szeben, vagyis az
illető órás, ki e teendőkkal megbizatik, köteles
Nagy-Szebenben lakni, illetve ott üzletet tartani.
Az ajánlatok feletti határozathozatal az
ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt
várható, míg a letett bánatpézn ezen határidő
után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött
hozandó végleges határozat hozataláig kötelezett-
ségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza,
visszavonása a bánatpézn elvesztését vonja
maga után.

Arad, 1903. augusztus hóban.
3-3 Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjaztatik.)

A nagybecskereki kir. ügyészségtől.

3870. kü. szám 1903.

727-3.3

Árlejtési hirdetmény.

A nagybecskereki kir. ügyészség felügyelete alatt álló nagybecskereki kir. törvényszéki és a hatósága területén levő törökbecsei és módosi kir. járásbírósi fogházakban tartóztatottak élelmezésének az 1904. évre (esetleg 3 évi időtartamra) leendő biztosítása iránt a nagybecskereki kir. ügyészségi irodában folyó évi szeptember hó 25. napján d. e. 9 órakor zárt ajánlati tárgyalással egybekapcsolt nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Miről vállalkozni szándékozik azzal értesítetnek, hogy az 1 koronás bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok folyó évi szeptember hó 25. napjának d. e. 9 órájáig alólírt kir. ügyészség vezetőjénél nyújtandók be.

Később érkező zárt ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlatok a kir. törvényszéki és a kir. járásbírósi fogházakban tartóztatottak élelmezésére teendők.

A magyar kir. igazságügyminiszterium számvevősege által a kikiáltási ár a piaci árjegyzékek alapján rendes étadagra nézve, vagyis egy adag főtt étel, 56 dekagramm fekete kenyérral együtt és pedig a főtt étel 21 fillér, 56 dekagramm fekete kenyér 13 fillér, összesen 34 fillérben állapított meg s így a bőjti (112 dekagramm) kenyér-adag kikiáltási ára 26 fillér.

A betegek részére kiszolgáltatandó étkekre nézve a számvevőileg megállapított kikiáltási árakhoz viszonyított százalék leengedés mennyisége kiténtetendő.

A bánatpénz összege 700 koronában állapították meg, mely készpénzben vagy állami értékpapirokban, vagy az állam által óvadékképesnek elismert értékpapirokban az ajánlathoz melléklendő, a szóbeli árlejtésben résztvenni kívánók által pedig az árlejtés megkezdése előtt leteendő, megjegyezve, hogy még le nem bonyolított más hasonló vállalatoknak letétben levő biztosítéka, illetőleg az arra való hivatkozás az előírt bánatpénzt nem pótolhatja.

A kir. ügyészség által nem ismert vállalkozók előéletük és vagyoni állapotuk iránt magukat a zárt ajánlathoz melléklendő, illetve a szóbeli árlejtésnél bemutatandó hatósági bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

A beteg étadagok kikiáltási áraitól, valamint a részletes árlejtési feltételekről a nagybecskereki kir. törvényszéki fogház irodájában bármely időben értesítés szerezhető s az árverési feltételek ismerete, valamint az, hogy ajánlattevő magát azoknak aláveti, az írásbeli ajánlatokban kifejezetten megemlítendő.

Nagybecskereken, 1903. évi szeptember 7-én.

Dr. Lauka József,
kir. ügyész.

Zsák-
kölcsönző-intézet
Nagybecskereken.

Gabonaszákokat kölcsönzők
a legelőnyösebb feltételek
mellett.

Kertész Márk
Gabona-tér, Zavisits-ház.
(Telephon.)

(572-12 10)

Szeged—nagykikinda—nagybecskereki h. é. vasut.

Érvényes: 1903. évi május hó 1-étől.

Oda				Szeged—Karlova—Nagy-Becskek.				Vissza			
Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.	8.				V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.
4402	4404	4406	4414					4413	4405	4403	4401
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.					I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
650	1010	815	230	ind. Budapest ny. p. u.				125	—	740	715
916	1134	985	351	" Czegléd				1206	—	621	458
1075	1206	1009	426	" Kecskemét				1131	—	545	406
1049	1230	1035	468	" Kis-Kun-Félegyháza				1104	—	522	323
1227	1120	—	407	" Szeged-Rökus				1030	—	426	245
145	1201	—	605	ind. Szeged				834	—	357	1232
155	1211	—	618	érk. Szőregh				820	—	345	1220
156	1212	—	619	ind. Szőregh				819	—	344	1219
203	1220	—	629	*O- és Uj-Szt.-Iván				810	—	336	1211
217	1232	—	645	*Gyála				754	—	323	1157
224	1239	—	700	Szerb-Keresztur				745	—	315	1149
243	105	—	735	Törökkanizsa				720	—	257	1130
302	119	—	755	Szanád				649	—	235	1110
312	123	—	821	Csoka				635	—	224	1093
325	141	—	840	Tisza-Szt.-Miklós				604	—	210	1074
339	155	—	901	Pádé				545	—	155	1029
353	209	—	920	*Esztermajor				522	—	138	1013
405	221	—	937	Boecár				503	—	127	1001
415	231	—	948	érk. Karlova (9.)				455	—	115	949
V.v. 4412	—	—	1031	érk. Nagy-Kikinda (9.)				350	—	1158	V.v. 4411
I-III.	—	—	—	ind. Nagy-Kikinda (9.)				—	—	841	I-III.
350	155	718	—	ind. Karlova (9.)				—	—	754	100
444	246	802	—	Beodra				—	—	745	1261
459	256	812	—	*Vincezér				—	—	735	1241
510	306	823	—	Török-Becse-Aracs				—	—	715	1221
553	327	845	—	Kumán				—	—	657	1203
626	345	903	—	Melenceze				—	—	643	1149
647	404	922	—	Elemér				—	—	622	1128
705	420	938	—	érk. Nagy-Becskek (1. 2.)				—	—	607	1142
722	435	953	—	érk. Pancsova-Józsefváros (2.)				—	—	—	150
1218	920	—	—	érk. Szécsány (1.)				—	—	—	802
—	620	—	—								—

Oda				Nagy-Kikinda—Karlova				Vissza			
V.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	9.				Sz.-v.	Sz.-v.	Sz.-v.	V.-v.
4512	4502	4504	4506					4501	4503	4505	4511
I-III.	I-III.	I-III.	I-III.					I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
650	1010	815	230	ind. Budapest ny. p. u.				—	1257	740	715
—	—	980	410	ind. Temesvári				817	—	531	—
350	1158	155	718	ind. Nagy-Kikinda				624	841	149	1031
413	1220	221	738	ind. *Váalom				558	821	123	1008
429	1235	239	752	érk. Karlova (8.)				540	806	105	953
834	357	—	1232	érk. Szeged (8.)				145	—	—	608
722	—	435	953	" Nagy-Becskek (8.)				—	—	—	646
1218	—	920	—	" Pancsova-Józsefváros (8. 2.)				—	—	—	150

13621. sz. 1903.

734-2.1

Temesvári vásár-hirdetés.

Az ideai temesvári Szt.-Mihály országos vásár

f. évi szeptember hó 24-től bezárólag szeptember hó 28-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtsa
az országos vásárra, szeptember hó 24 től csütörtökön reggel 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1903. évi szeptember hó 10-én.

A városi főkapitányságtól.

Bandl Rezső,
főkapitány.

Bánati ló-, szarvasmarha-, juh- és sertésvásár.

24402. szám 1903.

Magyar kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak aradi üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet az Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő vizállomási és két szárnyépületével kapcsolatos munkákra.

A költségvetés, a szerződés tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltételek Aradon a magyar kir. államvasutak üzletvezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt 3 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi szeptember hó 22-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírt üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellékleteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Arad állomás új fűtőházi telepén létesítendő vizállomási és két szárnyépülete építési munkáira”.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi szeptember hó 21-én déli 12

óráig 1500, az egyezeröttszáz korona bánatpénzt kell a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének gyűjtőpénztáránál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 3-án.

(3.1) Az üzletvezetőség.
(Utánnomás nem díjazatik.)

78747/903. számhoz.

Magyar kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alólírt igazgatóság a m. kir. államvasutak részére jövő 1094. évben és 1905., illetőleg 1906. év december hó 30-ig felmerülő üvegáruk, nevezetesen: kocsilámpa, irodalámpa, ernyők, lámpa hengerek, üvegcsövek, kocsitűkrök, valamint egyéb üvegtáblák szállítását biztosítani szándékozván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező fentnevezett üvegárukat előtűntető I. II. és III-mal jelölt jegyzékek, melyek egyszersmint ajánlati mintául szolgálnak, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési (A.III.) szakosztályánál (Budapest Andrassy-ut 73. sz. II. emelet 40. ajtó szám) ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított egy koronás m. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb folyó évi szeptember hó 29-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában átadandók, illetőleg posta útján odaküldendők és a boríték ezen címmel látandó el:

Ajánlat üvegáruk szállítására 78747/903. A/III. számhoz.

Bánatpénzül az ajánlott üvegáruk egy évi értékének 5%-a készpénz vagy állam letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb f. évi szeptember hó 28-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránál letelendő.

Később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok, melyek nem pontosan és részletes módok betartása mellett állítatnak ki, végül olyanok, melyek után bánatpénz nem tétetett le, figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1903. augusztus hóban.

(3.3) Az igazgatóság.
(Utánnomás nem díjazatik.)

PURGO

A leggyengébb kihaló és
használat
még csaknem elhunyt adható
25. ezrekre ára 1 korona.

PURGO

A leggyengébb kihaló és
használat
még csaknem elhunyt adható
25. ezrekre ára 1 korona.

PURGO

A leggyengébb kihaló és
használat
még csaknem elhunyt adható
25. ezrekre ára 1 korona.

Órák, ékszeresek RÉSZLETFIZETÉSRE
S. ERÉNYI
Budaörs, Erzsébet-körút 28. l. sz.
Főhatal: 14. Fő-utca 21. sz.
Képes árjegyzék ingyen.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
a KRIEGNER-féle
REPARATOR
1 üveg 2 korona.
Főraktár: KORDNA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.

Ha őszül a haja, használja a „Stella“.
vizes, mely nem fojt, hanem a haj eredeti színét adja vissza.
Üvege 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
gyógyszertárban, 8 ca. és kir.
fensége József (k. udvari szállítmány)
BUDAPEST, V. SZABADSÁG-TÉR.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szív-, gyomor-, lég- és hóribaj, azéhiűdés, elmozavar ellen.
E gyógymód megalkotója:
Dr. KOVÁCS J. fővárosi orvos
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRÚT 18. l. EM.

Megjelent az új X^o számú
YOST MODELJE
ESZMÉNYI TÜKÉLETESÉGBEN
KÉRJEN PROSPECTUST A
„YOST” IRÓGÉP RÉSZVÉNY TÁRSASÁGTÓL
BUDAPEST, NEW-YORKI PALOTA.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
fényképezési és festési műtermékben
BUDAPEST, VI. KER., KERESPELI-UT 30. SZÁM.
!!! Régi kis képek után is elkészült nagyok!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
rűn, pontosan és legolcsóbban közöllet
az összes bel- és külföldi lapokban,
valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
osztályán,
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
Tulajdonos: Leopold Gyula SZERKESZTŐ.

HÖTÉL PÁRIS szálloda
Szállodás: SIMON PÁL.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRÚT 25. SZÁM.
100 szoba 1 főtől fejlebb kiszolgálással együtt.
Fürdők, elegáns kávéház, étterem és söröszar-
nok a házban. Villamos vasúti megállóhely
az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHÉK VILMOS
elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruház
Budapest, IV., Központi Városház.
Értégtalanság, hányinger, fejfá-
ja, gyomorhajok ellen csodálatos a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
Ara 1 koron. Pósta és üveg bérletre.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 9. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pázsny
ÉS SZANATORIUMA. (Pázsny)
Künn hegyi fekvésben, pormentes és szélrel védett, 200 kilo-
méternél több jól épült, regényes hegyi utak. Szigoros medi-
cinális szakorvos kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
betegségekre higiénikusan a legköltségtesebben vannak beren-
deare. Künn étkezés, mérsékelt árak. Az intézet egész éven át
nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál.
a Dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pázsny (Pályaudvar)

SCHICHT-SZAPPAN

VÉDJEGYEK:

„SZARVAS”

vagy

„KULCS”

a legjobb, legkiadósabb és azért a legolcsóbb szappan. Minden kártékony vegyület-től teljesen ment.

Mindenütt kapható!

A bevásárlásnál különösen ügyeljen arra, hogy minden darab szappan a „SCHICHT” névvel és a fent látható védjegyek egyikével legyen ellátva.

(187-10.29)

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Trieszti Cognac párlati intézet (Destillerie) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját,

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógy-szerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/1 palaek 5 korona, 1/2 palaek 2-60
10 palaek rendelésénél 10% engedmény.

Kapható Nagybecskerekén:
Prandell Rezső és Armbruster József uraknál.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

24401/903. sz. M. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Arad.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak aradi üzlet-vezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a piskii állomáson létesítendő emeletes lakóépület építésére és azzal kapcsolatos munkákra.

A költségszámítás, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint az 1887-ben kiadott általános és részletes feltét-füzetek Aradon a magy. kir. államvasutak üzlet-vezetőségének pályafentartási osztályában a hivatalos órák alatt 3 korona lefizetése mellett átvehetők és a vonatkozó tervek megtekinthetők.

Az ajánlatokat legkésőbb 1903. évi szeptember hó 15-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség általános osztályánál.

Az ajánlatokat egy koronás, az ajánlat mellék-leteit ívenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepe-csételve és a következő felirattal kell benyújtani: „Ajánlat a piskii emeletes lakóépület építési munkáira”.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagyis 1903. évi szeptember hó 14-én déli 12 óráig 2000, azaz kétezer korona bántépénzt kell a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezet-őségének gyűjtőpénztáránaál akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban letenni.

Aradon 1903. évi agusztus hó 22-én.
(3-1) Az üzletvezetőség.
(Utányomás nem díjazatik.)

SZTRAKA-féle
Tannin-csokoládé
kifűnő hatású
kis gyermekek és felnőttek
hasmenése ellen.
Egy drb. ára
40 fillér.
Kapható minden
gyógyszertárban.

(599-8.8)

2081/kg. szám 1903.

730-3.2

Árverési hirdetés.

Alulírott község előjárósága ezennel közhírré teszi, miszerint Torontálvármegye törvényhatósági bizottsága által 1897. évi október hó 11-én 1717. ex 897. szám a. kelt határozatával jóváhagyott képviselő-testületi határozat alapján a „Pészak“ dülöben a közlegelőből kihalított 235 hold és a „Bilyéd“ dülöben levő 165 hold, összesen 400 hold szántóföldet 2—2 holdas parcellákban f. évi szeptember hó 20-án reggeli 9 órától kezdődőleg, s ha ezen a napon az árverés nem fejeztetnek be, a hátramaradt földekre a következő nap vagyis szeptember hó 21-én reggeli 9 órai kezdettel a helyszínén, ha pedig kedvezőtlen időjárás lenne, úgy a község tanácstermében, nyilvános árverésen haszonbérbe fogja adni.

Kikiáltási ár parcellánként 80 korona. Megjegyeztetik, hogy zárt írásbeli ajánlatok is elfogadhatók, ezen ajánlattevők azonban tartoznak a kikiáltási ár 10%-át bányapénz gyanánt csakis készpénzben becsatolni.

A részletes feltételek Jarkovác község jegyzői irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Jarkovác, 1903. évi szeptember 1. Stefanovits, Markovics H. Markó s. k. jegyző. bíró.

Kitűnő zongorákat
csak's elsőrendű gyárosoktól tartok állandóan raktáron.
Olcsó árak, részfizetésre is.
Régi zongorákat ujjakkal cserélek fel és elvállalok mindennemű javítást, hangolást stb.
WEISSER ADON,
orgonaépítő és zongorahangoló
Nagybecskerek, Gizella-part 6. sz.

THIERRY A. gyógyszerész CSODA-BALZSAMA

a legjobb diätetikus háziszser

emésztési zavarok, gyöngeség, rosszullet, gyomorégés, puffadtság stb. ellen; hatása köhögésnyitő, görcsillapító, nyálkaoldó, tisztító. 12 kis vagy 6 dupla üveg ládával együtt bérmentve 4 korona.

Thierry A. gyógyszerész az „Órangyal“-hoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Valódi csakis az apáca-védjeggyel.

Ezen szer nagyon ajánlatos utazások alkalmával.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kilátás még a legregibb sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcs

Schutzengel Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA.

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhetők és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. Ezen kenőccsel egy 14 éves már gyógyíthatatlannak tekintett csontszűz gyógyított meg, sőt legújában egy 22 év óta tartó súlyos rákszerű betegséget. A valódi Centifolia-kenőcs használható gyermekágyas fájó mellére, tejfolyás megakadásánál, mell-megkeményedés, orbánc, minden illült bajknál, sáros lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábknál, sőt csontszűz is; ütés, szúrás, vágás, zúzás- és lövésbajt; minden idegen anyag, mint üveg vagy faszilánk, homok, seret, tövis stb. kiszívására; mindenféle dagadt, kelések, támadások, pokolvar, sőt rákbajnál is; gilisztá ellen, körömméreg, porszenés, sebes lábak, mindentelégési sebek, fagyos tagok, a beteg fekvéstől fáradt tagjaira, nyakdagadást, a vér betegségek, fülfolyás, gyermekóvár stb. bántalmak ellen. Két téglénél nagyobb nem kitértek; a szállítás csakis az annak előleges beküldése vagy utánvét mellett történhetik. Két téglé ára szállító-levéllel, portó és csomagolással együtt 3 korona 50 fillér. Számtalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden téglére a fenti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Pregrada“ beégetve legyen. Egyedül valódi Centifolia-kenőcsöm utánzóit, hamisítóit és a hamisítványok eladóját a védjegy-törvény alapján szigorúan megbüntettem.

Egyedüli készítője

Thierry (Adolf) gyógyszerész „Schutzengel Apotheke“ Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerészében, Zágráb, Mittelbach S. gyógyszerészében, Bécsben C. Brady gyógyszerészében, Nagybecskereken Jakobi Armin gyógyszerészében

(639-20.12)

Alapított 1891-ben.

Világosi Cognac-gyár Részvény-Társaság

Ménes-Magyarad-Hegyalján.

Posta és vasutállomás:

Világos.

Ajánlja elismert minőségű cognacgyártmányait.

Főraktár: Krecsmáry & Melkuhn-nál
drogueria, Nagybecskerek

(577-20.10)

Vizsgázott,
négy nyelvismerettel bíró
gépész,

teljes jártassággal, uradalmi gazdatiszti és gépész állást keres.

Közelebbi e lap kiadó-hivatalában.

(725-4.4)

UJDONSÁG!

Ecet-essencia, valamint
uj ecet.

A legjobb és legkedveltebb ecet az ételek besavanyításához a kellemes íze végett. Szép tiszta fehér színű és nem festett, mint a legtöbb ecet. Főelőnye még az is, hogy ezen ecettel besavanyított uborkák és paprikák nem puhulnak meg, hanem keménységüket megtartják és nem penészednek.

Ára literenként:
az uj ecet-lényeg 12 f.
az uj ecet 6 fillér.

Az ismétlárusítóknak olcsóbban számítom.

Kapható

Gligorijeivity

Jóca,

liszt- és fűszerkereskedőnél

Nagybecskerek.

Buzatér.

(685-16.15)

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók

RO'SA IGNAC cégnél Nagybecskerek.

(674-8.4)

ERNOLENDT

fénymáz, a világ legjobb fénymáza és fényöröme mindenféle bőrből készült világos és fekete cipők részére, a legszebb fényt kölcsönzik és a bőrt tartóssá teszik. Használt és foltos cipők, barna vagy sárga bőrből „Lyosin“ (diszfénymáz) használata által mint új cipők néznek ki.

Alapított 1882. Gyári raktár: Bécs I. Schulerstrasse 21. Mindenütt kapható.

(10 41.37)

Szőlőföld.

Szakszerűen kezelt ojtványtelepítés a legjobb bornak és asztalra való fajokkal beültetve, szép fekvéssel, épület és felszerelvényekkel, esetleg természettel együtt változott viszonyok végett eladó.

Megtudható

MOLNÁR JAKAB,

(706-3.2)

vár. köz. végrehajtónál.